UNIVERSITY OF EASTERN FINLAND

ITÄ-SUOMEN YLIOPISTON APTEEKKI

Hallituksen esitys eduskunnalle apteekkitalouden uudistusta ja lääkesäästöjen toimeenpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

Progressiivisen apteekkiveron aiheuttama kilpailun vääristyminen

Asiantuntijakuuleminen, Talousvaliokunta 10.10.2025

Jouko Savolainen, Itä-Suomen yliopiston apteekki

ITÄ-SUOMEN YLIOPISTON
APTEEKKI

Itä-Suomen yliopiston apteekki

- Suomen toinen yliopistollinen apteekki
- Yksi toimipaikka (Kuopio)
- Yliopistonverkkoapteekki.fi palvelee valtakunnallisesti
- Apteekkitoiminnan lisäksi osallistuu lääkehuollon kehittämiseen (tutkimus ja koulutus)

Lausumisen lähtökohta

- Apteekki ei ole Itä-Suomen yliopistolle taloudellisesti merkityksellinen, mutta on merkittävä tutkimuksen ja koulutuksen näkökulmasta.
- ”*Apteekkijärjestelmän on tarjottava toimijoille tasa-arvoiset mahdollisuudet toimia markkinalla*.” (UEF)
- Lääketaksa ja progressiivinen apteekkivero ovat toimineet aiemmin, mutta viimeisen 15 vuoden aikana valtion lääkesäästöt eri muodoissa on johtanut suurien apteekkien lääkemyynnin kannattamattomuuteen (lääkemyynnin rakenne vaikuttaa regressiivisen lääketaksan vuoksi).
- **HE111/2025vp ei paranna tilannetta lainkaan; verokertymä toimijoilta pysyy samana, veron keräämisen kohta vain muuttuu (liikevaihto → myyntikate). Lakipaketin lääkesäästöt pahentavat tilannetta.**

Apteekkien kannattavuus

- Lääketaksan ja progressiivisen apteekkiveron yhdistelmä vie Itä-Suomen yliopiston apteekilta 800.000 euroa/vuosi viivan alta verrattuna keskikokoisen apteekin vero-rakenteeseen.
- Lääkkeiden osto- ja myyntihinnat määräytyvät valtioneuvoston asettaman lääketaksan mukaan.
- Kun tähän lisätään vielä se, että apteekilla on laista tuleva ehdoton velvollisuus myydä kaikkia asiakkaille määrättyjä reseptilääkkeitä, apteekkitoimintaa harjoittavalla yrityksellä ei ole omilla toimenpiteillä mahdollisuutta vaikuttaa mitenkään liiketoiminnan kannattavuuteen.
- On myös tärkeää todeta, ettei apteekki pysty siirtämään verorasitetta kolmannelle taholle.

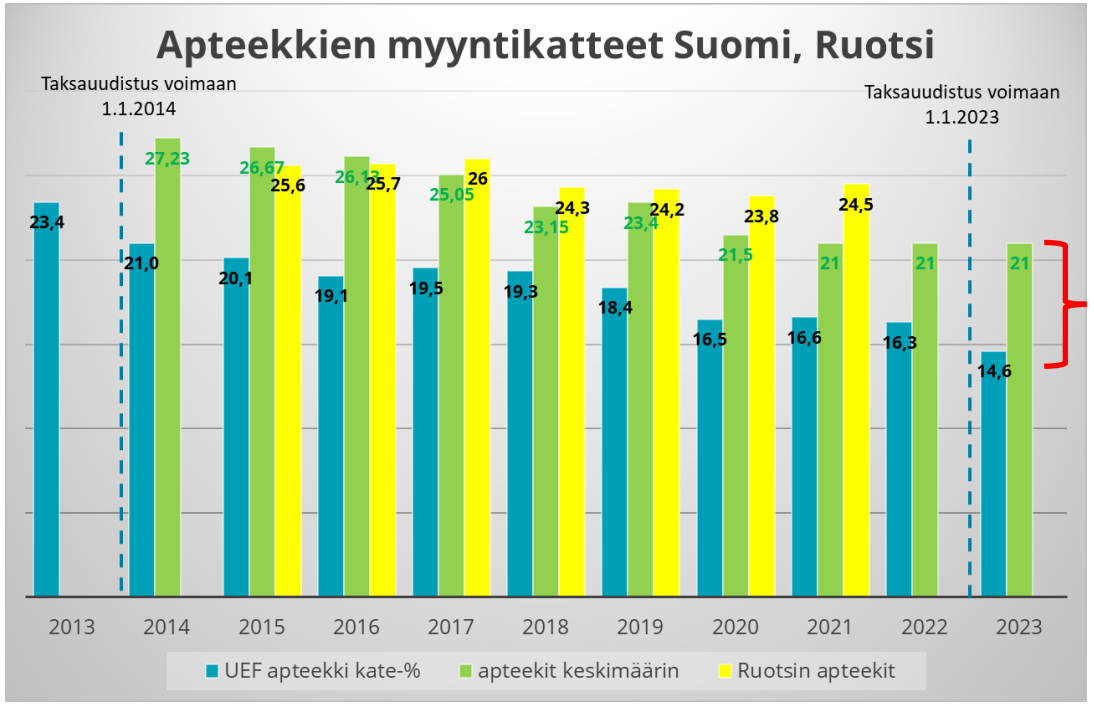

Sama lääkepakkaus, täysin eri hinta erikokoisille apteekeille

Lääkemyynnissä ei isolla toimijalla ole skaalaetua; jokainen myyty lääke vaatii henkilökohtaisen palvelun! **Itse asiassa, isoilla toimijoilla on velvoitteita, joita ei pienemmillä**, eli isoilla toimijoilla suhteessa raskaampi kulurakenne.

Puolet pienempi apteekki on **euromääräisesti merkittävästi kannattavampi** kuin iso apteekki, joka myy paljon kalliita lääkkeitä.

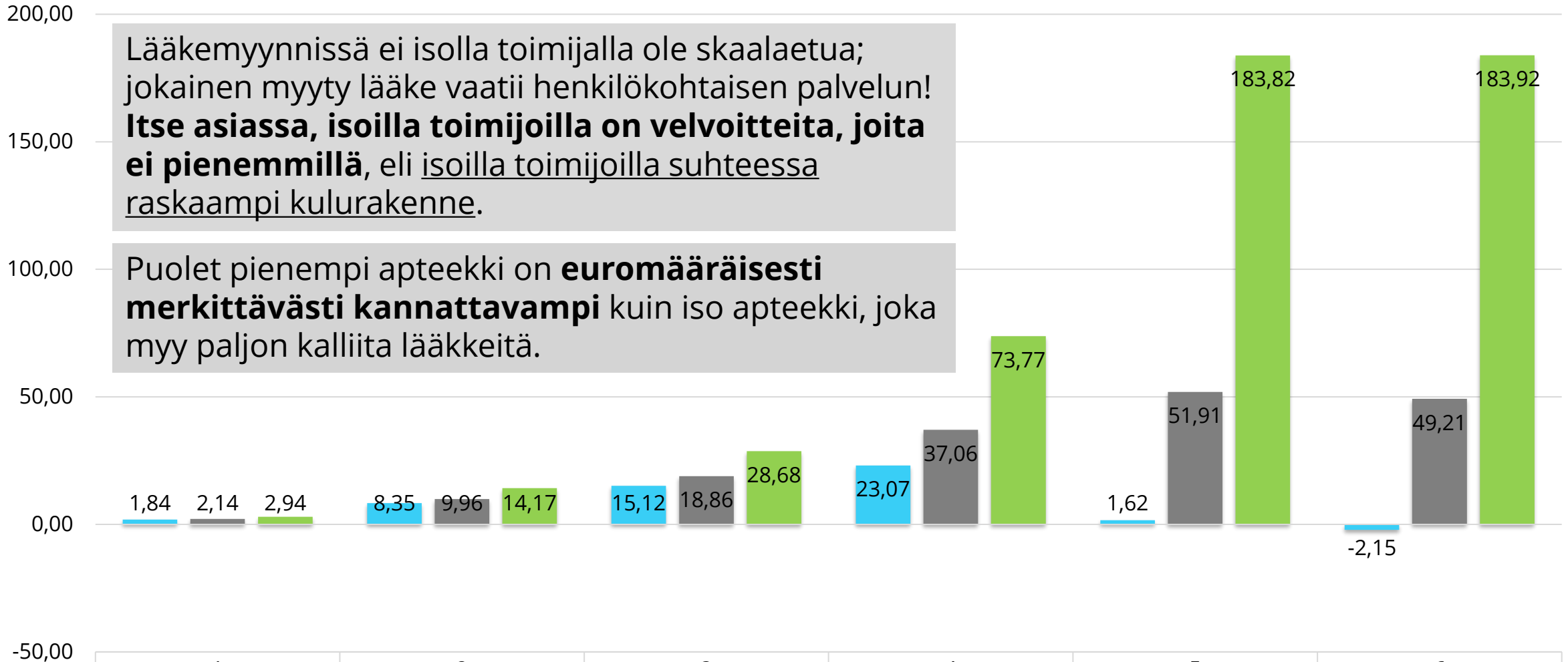

	1	2	3	4	5	6
UEF	1,84	8,35	15,12	23,07	1,62	-2,15
puolet pienempi	2,14	9,96	18,86	37,06	51,91	49,21
pieni apt	2,94	14,17	28,68	73,77	183,82	183,92

UEF puolet pienempi pieni apt

Lääketaksa-apteekkivero –yhdistelmä on rikki

- UEF apteekin lääkemyynti 12 milj. euroa; apteekin B lääkemyynti 6 milj. euroa
- Molemmilla apteekeilla täysin sama kustannusrakenne, mm. henkilöstössä.

Apteekki A (Itä-Suomen yliopiston apteekki)

- Korkea apteekkivero

-300.000 euroa lääkemyynnin kate

Apteekki B

- Matalampi apteekkivero

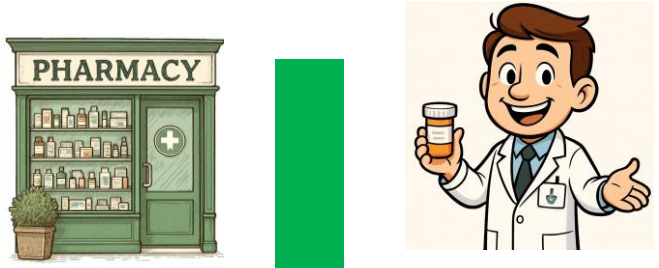

+250.000 euroa lääkemyynnin kate

Suurta toimijaa rangaistaan niin suurella veroprogressiolla, että se johtaa toiminnan huonompaan euromääräiseen kannattavuuteen!

HE 111/2025vp – progressiivisuuden perustelu

- Perusteluna EU tuomioistuimen päätös C-323/18, Tesco-Global Áruházak, josta HE:ssä todetaan "Unionin tuomioistuinkäytännössä ainakin liikevaihdon on todettu olevan neutraali erotteluperuste, joka myös huomioi verovelvollisten maksukyvyn.".
- Perustelu ei kestä kriittistä tarkastelua!
- Kyseisessä tapauksessa todellinen verorasite on kertaluokkia pienempi; HE111/2025vp perusteluissa ei tuotu tätä lainkaan esille.
  - HE:n verorasite 0-43% myyntikatteesta vastaa aiempaa 0-11,2% veroa liikevaihdosta.
  - EUT case-Tesco päätöksessä verorasite on seuraava:
    - liikevaihto 0 - 1,5 milj. Eur ==> vero 0 %
    - liikevaihto 1,5 - 90 milj. Eur ==> vero 0,1 % alarajan ylittävältä osalta
    - liikevaihto 90 - 300 milj. Eur ==> vero 0,4 % alarajan ylittävältä osalta
    - liikevaihto yli 300 milj. Eur ==> vero 2,5 % alarajan ylittävältä osalta

Itä-Suomen yliopiston apteekille hallituksen esitys merkitsee 100-kertaista verorasitetta verrattuna perusteluna käytettyyn EU-tapaukseen!

HE 111/2025vp vs. EU case Tesco

- Apteekkien osto- ja myyntihinnat lääketaksasta
  - **Osto- ja muut alennukset lailla kielletty**
- HE:n perustelu pt- /erikoiskaupasta, jossa:
  - Merkittävät ostoalennukset
  - Merkittävät vuosihyvitteet
  - Merkittävät markkinointimaksut
  - Merkittävät ketjuhyvitykset
- **Case-Tesco: lisäveron jälkeenkin ison toimijan katteet merkittävästi paremmat kuin pienillä toimijoilla.**
  - Case-tesco: ”ylimääräinen” verorasite katetaan osto-/muilla alennuksilla.

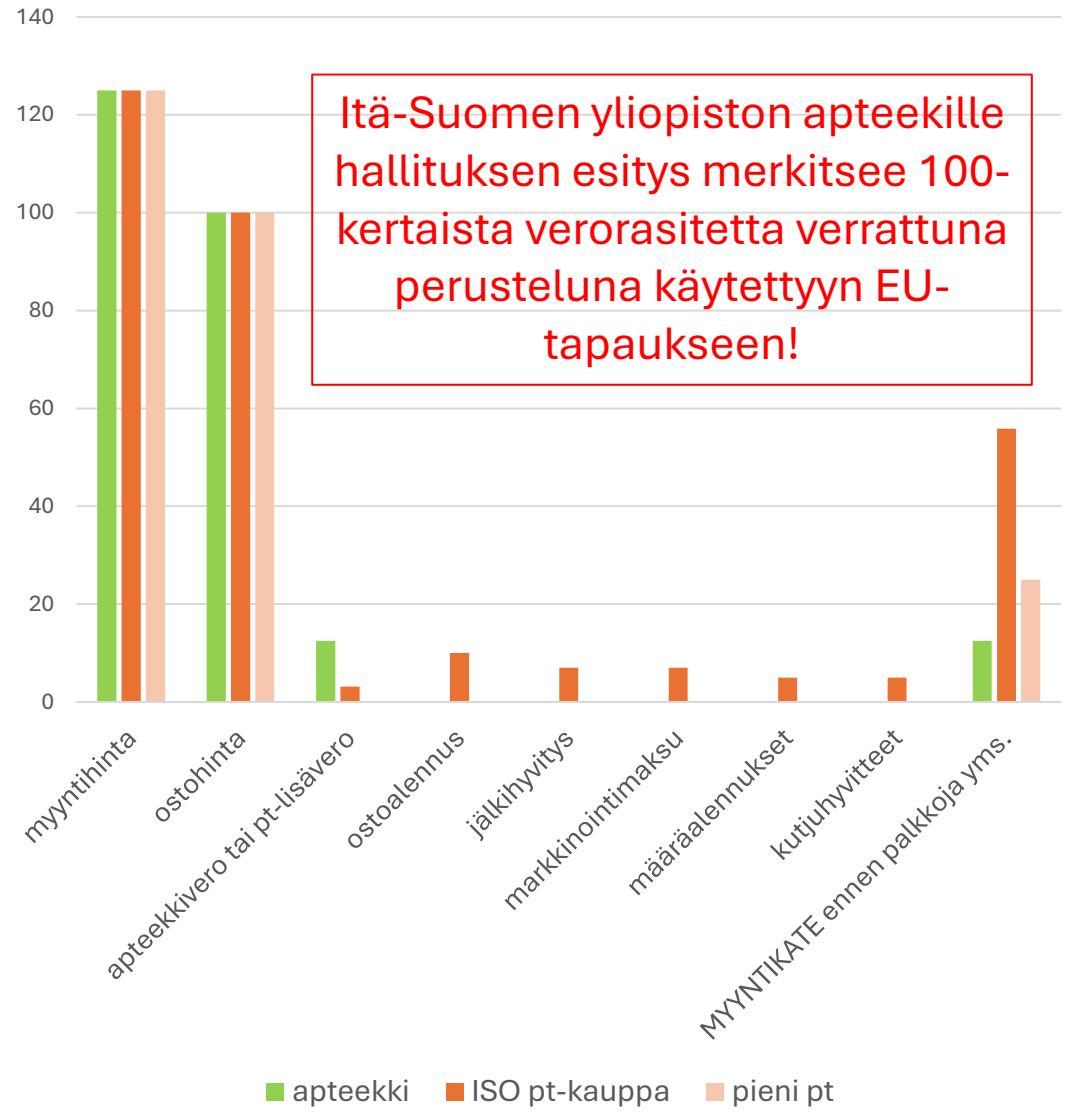

Esimerkki laittomasta valtiontuesta: HVA annosjakelu -kilpailutukset

- Julkisissa kilpailutuksissa HVA asettaa usein palvelulle alhaiset kattohinnat ➔ apteekin kannattavuus tulee lääkemyynnistä.
- Itä-Suomen yliopiston apteekin tarjotessa palvelua maksimihinnalla olisi annosjakelupalvelun tekeminen tappiollista korkean apteekkiveroprogression vuoksi
  - ➔Pohjois-Savossa kilpaillulla kaupunkialueella (Kuopio) yksikään suuri apteekki (korkea apteekkivero-%) ei jättänyt HVA:lle tarjousta. Vain alhaisempaa apteekkivero-% maksavat apteekit voivat tehdä palvelun kannattavasti.
  - ➔**Käytännössä korkealla apteekkiveron progressiolla ajetaan suuret apteekit pois annosjakelu –toimialalta (selvä selektiivinen etu osalle toimijoista). Annosjakelu on apteekin ydinliiketoimintaa.**

Progressiivinen apteekkivero johtaa…

1. Hallituksen esityksessä esitetty myyntikatteeseen sidottu progressiivinen apteekkivero **aiheuttaa lääkemyynnin tappiollisuuden** isoilla, paljon lääketaksan kalliita lääkkeitä myyvillä apteekeilla.
   - Progressiivinen apteekkivero on siten konfiskatorinen ja rikkoo Suomen perustuslain 15 §:n turvaamaa omaisuuden suojaa (Verotus 3/2025).
2. Progressiivinen apteekkivero antaa verohelpotusta lukuisille apteekeille, jotka eivät tarvitse valtion tukea (kyky investointeihin, lääkelain vaateet jne.)
   - Tämä on valtiontukisääntelyn kannalta kriittistä, koska alhaisempi veroaste osalle apteekeista antaa niille selektiivisen edun suhteessa alan muihin toimijoihin (esim. case HVA annosjakelu kilpailutukset.
   - Progressiivinen apteekkivero voidaan siis katsoa laittomaksi valtion tueksi.
3. Progressiivinen apteekkivero vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja on siksi EU-kilpailulakien vastainen.
   - Kauppavaikutukset; rajat ylittävä EU-resepti, vapaat kauppatavarat

Mitä tehdä?

Ymmärrämme valtiontalouden haasteet, mutta näistä haasteista huolimatta apteekkiveron tulee olla sellainen, että se ei riko perustuslain turvaamaa omaisuudensuojaa ja sen tulee täyttää EU-oikeudelliset vaatimukset.

Kuten lausunnossamme on seikkaperäisesti kuvattu, esitetty apteekkiveromallia ei ole esittämillämme perusteilla mahdollista saattaa osaksi Suomen lainsäädäntöä.

Ensisijaisesti valmistelua tulee jatkaa ja ottaa vakavasti huomioon kaikki se, mitä olemme lausunnossa esittäneet. Näin siis siitäkin huolimatta, että valmistelu ottaa oman aikansa, sillä muutostarpeet hallituksen esitysluonnokseen ovat käsityksemme mukaan perustavan laatuisia.

Jatkovalmistelun lähtökohta tulee olla kaikille toimijoille tasa-arvoinen apteekkivero, tasavero.